

Προς ένα Νέο Υπόδειγμα Βιώσιμης Ανάπτυξης

Νίκος Βέττας

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται πολύ κοντά σε σημείο σταθεροποίησης, με τα δίδυμα ελλείμματα που συνόψιζαν τις χρόνιες παθολογίες της οικονομίας, το δημοσιονομικό και του εξωτερικού ισοζυγίου, να πλησιάζουν σε εξισορρόπηση, τις τιμές να αποκλιμακώνονται και την επί εξαετία ύφεση σταδιακά να φτάνει στο τέλος της. Η πειθαρχία που χαρακτηρίζει αυτή τη προσαρμογή αποτελεί ένα παράγοντα εξυγίανσης, καθώς καθιστά άμεσο ζητούμενο την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας.

Όμως μια σειρά από απαραίτητες διορθωτικές μεταρρυθμίσεις δεν έχουν προωθηθεί. Έτσι η ελληνική οικονομία ακόμη κυρίως συρρικνώνεται παρά μεταρρυθμίζεται και, ως συνέπεια, κινδυνεύει για πολύ μακρό χρόνο να κινείται «οριζόντια», με πολύ ασθενείς ρυθμούς ανάπτυξης, με εισοδήματα και παραγωγικότητα καθηλωμένα σε χαμηλά επίπεδα, και με διευρυνόμενη ανισότητα ανάμεσα στον πληθυσμό. Το ζητούμενο, η στροφή προς μια εξωστρεφή επιχειρηματικότητα, ως συνθήκη για ένα συστηματικά υγιές εξωτερικό ισοζύγιο δεν έχει επιτευχθεί.

Ουσιαστική προϋπόθεση για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας από τη σημερινή αφετηρία μπορεί να αποτελέσει μόνο ένα σταδιακά αυξανόμενο επενδυτικό κύμα. Αυτές οι επενδύσεις θα εκφράσουν τη ρήξη με τις πρακτικές του παρελθόντος, της σε πολύ μεγάλο βαθμό κρατικοδίαιτης ανταγωνιστικότητας και του χαμηλού βαθμού ανταγωνισμού και καινοτομίας και θα οδηγήσουν σταδιακά σε αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και στην υποκατάσταση εισαγωγών. Ο ρόλος της οικονομικής πολιτικής δεν θα πρέπει να είναι η υποκατάσταση της επιχειρηματικότητας, αντίθετα είναι απολύτως κρίσιμο η πολιτική να εκφράσει με σαφήνεια ότι θα υπάρχει πλέον πλήρης κατανόηση των διακριτών ρόλων και της απόστασης και ουδετερότητας που πρέπει να τηρείται.

Οι επιμέρους προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής ώστε να υποβοηθηθούν οι επενδύσεις και η μετάβαση σε ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης πρέπει να είναι, πρώτον η δημιουργία συνθηκών για τη σταδιακή εξομάλυνση των όρων χρηματοδότησης, δεύτερον η συγκράτηση της μείωσης της εσωτερικής ιδιωτικής κατανάλωσης, τρίτον η αποτελεσματική χρήση δημόσιων επενδύσεων για έργα απαραίτητης βασικής υποδομής και τέταρτον η προώθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ιδίως αυτών που αποσαφηνίζουν τις σχέσεις του δημοσίου τομέα από τη μια πλευρά και των πολιτών και επιχειρήσεων από την άλλη. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις θα πρέπει φυσικά να συμπεριλαμβάνουν και από δεκαετίες ζητούμενα όπως ένα σταθερό και απλό φορολογικό σύστημα, την ουσιαστική καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και

εισφορο-διαφυγής, και τη λειτουργική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στις δημόσιες υπηρεσίες. Τέλος, κομβικό σημείο μπορεί να αποτελέσει ένας μηχανισμός μείωσης του δημοσίου χρέους με ρήτρα μετρήσιμων μεταρρυθμιστικών πολιτικών.